

ЧЕКМО 3

РОМАН

© Момчил Николов, *автор*

© Дамян Дамянов, *художник на корицата*

© Сиела Норма АД

София • 2025

ISBN: 978-954-28-4886-8

МОМЧИЛ
НИКОЛОВ

ЧЕКМО
3

@ciela

Благодаря на Йонко и Теди за историите

Златко и Зоран се знаят от малки, набори са, бандитчета, и двамата с престъпни наклонности, проявени и употребени още в ранна детска възраст. Единият джоби туристи, дърпа чанти и обици, другият разбива будки и мазета. Златко вършее в Загреб, Зоран – в Нови Сад. Накрая и двамата попадат в Белград – в някакъв югославски изправителен дом за малолетни престъпници като нашите тевеута, само че по-лошо. И там Съдбата ги среща, ама такава среща им устройва, такъв челен сблъсък на характери, че тия двамата без малко да се утрепят взаимно. Щото те за пръв път се виждат на един футболен мач. Не мач на живо, по телевизията го давали, в училището за малолетни престъпници: „Цървена звезда“ – „Динамо Загреб“. Златко – болен фен на „Динамо“, Зоран – на „Звезда“. Единият казал нещо, другият го напсувал, оня му отвърнал с юмрук в зъбите; за нула време станали на кълбо, едвам ги разтървали. Наказали ги, държали ги заключени седмица-две да преосмислят деянието и поведението си като цяло. Преосмислили го: станали най-добри приятели в това депресиращо и опасно място. Неразделни като сиамски близнаци: храната си делят, пазят си гърбовете, един до друг навсякъде. Само мачове не гледали заедно. Като играят „Звезда“ и „Динамо“: единият на единия етаж, другият – на другия. Виждат се след два дена, като им се послегнат емоциите. Предвид обстоятелствата – карали съвсем нормално. Поне до момента, в който въпросните обстоятелства им писнали и те решили да се отърват от тях, решили да избягат от училището за малолетни престъпници. Халосали някакъв пазач по главата, ключове крали, огради прескачали, под бодлива тел пълзели – стигнали някак си до свободата. Стигнали те, ама тая свобода нерадостна се оказала, сурова и негостоприемна. Щото те нали и двамата не са от Белград – нито града познават, нито някой в тоя град; игрите не знаят, пинизите,

хората. Няма при кой да се укрият – то се знае, ония гадове от дома за малолетни престъпници усилено ги издирват – няма къде да спят, няма какво да ядат. Не смеят да крадат, щото не знаят чий интерес ще засегнат в тоя голям и опасен град и какво може да им се случи. За няколко дена стигнали до отчаяние, на косъм били да почнат да ровят по казаните за коричка хляб, пълна излагация. И за да избегнат това падение, което щяло да ги сломи психически, им хрумнало да вземат да изтарашат някой ресторант, поне да се наядат като хората. Търсят те подходящ обект за намеренията си, търсят и стигат до някакъв кафан на брега на Дунава. Тих им се сторил, нито музика се чува, нито движение се забелязва, затова точно него решили да ударят. Влизат те през някакви задни входове, пристъпват в тъмното, по миризмата на храна се ориентират. Изведнъж изненада – лампите светват; ярки луминесцентни лампи. Срещу тях – готвач, едър като мечка, с мустаци и бяла шапка на главата. В ръката му – сатър. Така и така, почнали да шикалкавят, ние си търсим работа, затова влезнахме тука, имаме нужда от някаква работа, каква да е работа; картофи да белим, леща да чистим, чинии да мием, няма значение. Оня ги огледал – от глава до пети ги оглежда тоя готвач, като рентген – и ситуацията моментално му се изяснява. Вие, казва им, момчета, сте умрели от глад. Те, естествено, нямат нито желание, нито сили да отричат. Гладни сме, ревнали в един глас като магарета. Оня се поусмивнал: я елате, рекъл им, пиленца, с мене, да ви видя колко сте гладни. И ги води, къде ги води – отвън, на терасата, на един понтон, в Дунава. А там: подредени маси – за двеста и петдесет души. На всяко място: бял карамфил, сто грама ракия и предястие – паниран мозък с резенче лимон. Айде сега, рекъл им готвачът, да ви видя аз вас колко сте гладни, колко можете да изядете. Сватба някаква била пропаднала и поради тая причина някъде в природата едни двеста и петдесет порции артисвали, стояли си самотни и неконсумирани в чиниите. Ама природата, нали си гони баланса, нали това ѝ е важно, не може току-така да остави двеста и петдесет порции мозък да идат зян. Особено при положение че за тия порции, за това донякъде укоримо човешко влечение към изтънчени деликатеси бая свине били погинали. Та природата в свой характе-

рен, неподражаем и неповторим стил така организира нещата, че примрелите от глад Златко и Зоран се срещнали с тръгналите по тъжния път на развалата панирани свински мозъци. Резултатът: четиресет минути след любезното разрешение на мустакатия готвач да натъпчат търбусите си нашите млади герои се търкаляли на някаква поляна, двеста метра източно от кафана – дотам им стигнали силите да пренесат натежалите си от хиляди излишни калории и животински мазнини тела. Сега, сигурно е пресилено да твърдим, че са изяли двеста и петдесет порции паниран свински мозък, човешките възможности – дори и на подрастващите организми – не са неизчерпаеми. Но все пак количеството и откъм обем, и откъм хранителна стойност многократно надвишавало всички допустими норми – както в здравословен, така и в чисто човешки аспект.

Храносмилането им все пак успяло да се справи и да ги съхрани сред живите. Но не за чудесата на храносмилането е тази поучителна история, съвсем не; тя всъщност е за всичко последвало. Защото, макар и това да не може да бъде доказано с научни методи, и Зоран, и Златко са убедени, че последвалите събития са резултат от свръхнасищането на организмите им с мозъчно вещество. С други думи, убедени са, че от свръхконсумацията на тия панирани свински мозъци им е дошъл акъл, дошли са им мисли и идеи, които при други обстоятелства не биха се появили. А именно: хрумнало им да си бият камшика и да се чупят от Югославия, която вече им давала достатъчно знаци, че не са желани на нейна територия.

И какво правят тия двамата мозъкоядци, осенени от тая гениална идея? Отиват, моля ви се, посред нощ на централната жепе гара и сред всички влакови композиции, подредени по коловозите в очакване на утрешния ден, откриват една с табели по вагоните „Виена“. Промъкват се с лекота вътре – все пак по тия тевеута човек на нещо се учи – влизат в някакво произволно избрано купе и удобно се настаняват в него; не, не на седалките, под тях се настаняват. Намърдват се някак си – единият отляво, другия отдясно. Няколко часа всичко е спокойно, мракът бавно отстъпва място на светлината, а с нея идват и законните пасажери. Какви са точно тия пасажери, Златко и Зоран не могли да разберат доб-

ре – в следващите часове вместо надежда и спасителен бряг пред взора им се мяркат единствено човешки нозе. Обувки и тук-там някое крайче я от панталон, я от рокля. От време на време, в пролуките между тия анонимни човешки крайници, погледите им се засичали за малко – колкото да разменят по някое безмълвно изречение, да си дадат взаимно кураж, да се подкрепят, да потърсят сили един от друг. Излишно е да споменаваме, че пътят им се сторил безкраен. Че през тези дълги часове, задушавани от горещина, прахоляк и непосилни миризми, през главите им минавала многократно мисълта да изпълзят. Да се върнат обратно в света на хората, който – трябвало да се признае – въпреки многобройните си недостатъци и несправедливости бил значително по-приятен от света под седалките.

Тази мисъл първоначално била в компанията на други мисли, които спорели с нея, убеждавали я, че изобщо не е разумна, подчертавали изключително неприятните последици, до които можела да доведе. Укорявали я, казвали ѝ да се маха, да се скрие някъде. С напредване на пътуването обаче мислите една по една изчезвали, отпадали по пътя. Накрая останала единствено тази мисъл – пулсираща в главите им. Пулсираща и в телата им – сгърчени, схванати, пронизвани от болки, които до този момент дори не били си представяли, че е възможно да съществуват. Имало моменти, в които им се струвало – и на двамата им се случвало това, някакъв странен феномен – че са я послушали тая мисъл, че са изпълзели, че са се върнали в света на хората. Чували писъците им, виждали уплашените им и шокирани физиономии, но тях това в този момент не ги интересувало. Те вдишвали дълбоко чистия въздух, раздвижвали схванатите си тела, опитвали се да отворят прозореца.

После изведнъж се сепвали, болката и мракът се завръщали, те разбирали, че все още са си в света под седалките. Разбирали, че не телата, а душите им са се измъкнали на свобода за някакъв неизвестен отрязък от време.

Понапикали се, понасрали се, но накрая все пак пътуването завършило. Тракането на влака спряло. Познатите човешки край-

ници и обувки, без да се бавят, напуснали купето, а нови така и не се появили. Двамата, след едно последно споглеждане, изпъзели. Естествено, минало време, преди да могат да се разгънат и изправят. Минало време и докато проходим, но все пак не след дълго Златко и Зоран плахо пристъпвали по улиците на Виена, осъзнавали бавно чудото на съвременния транспорт и международните комуникации: ти да си лежиш неподвижен под седалката, а в това време тялото ти, макар и изтормозено, да преодолява стотици километри. Да се телепортираш от Изток на Запад, в свят непознат, където всичко е различно. Естествено, Златко и Зоран изпаднали в шок, ако трябва да сме по-точни и прецизни – изпаднали в поредица от шокове без изгледи за скорошно нормализиране. Шестнайсетгодишни бегълци не само от изправителния дом, ами и от родината си, от цялата социалистическа система, без ни най-малка идея какво точно трябва да предприемат отгук нататък в живота си.

Естествено, като посвикнали с обстановката, като ги понатиснал старият познайник гладът – взел да се обаждат той въпреки дълготрайните поражения, които панираните свински мозъци били нанесли на апетита им – те започнали да се оглеждат, да търсят варианти за препитание. Такива, няма какво да се лъжем, няма много. Не след дълго те започнали да вършат отново единственото, което умеели да вършат: дърпали чанти, дърпали обици, разбивали будки. Може да се каже, че им потръгнало, оказало се, че на Запад хората не само били по-богати – което се забелязвало на пръв поглед – ами и значително по-невнимателни и наивни. Случвали се удари – и то нерядко – след които тънели в охолство седмици. Относително охолство, защото въпреки финансовото си благополучие живеели под един мост, спели на кашони и често се налагало да се бият с разни клошари по различни, обичайно незначителни поводи. Естествено, криели се и от полицията, не могли да допуснат да бъдат заловени и върнати обратно в Югославия и дома за малолетни престъпници.

По този начин, в нелегалност, изкарвали към три-четири месеца. Вероятно щели да изкарат и повече, ако съвсем случайно не били попаднали на другия наш герой, Блажо. По-точно той

попаднал на тях. Човекът просто си ходи по улицата и чува познатата реч зад гърба си – да речем, че точно в тоя момент Златко и Зоран съвсем недискретно обсъждат някои аспекти и моменти от професионалната си дейност. Блажо походил известно време, послушал ги, за да вникне в детайлите. След това спрял, обърнал се и ги почнал: какви сте вие бе, келеши, какво правите тука, защо, как така, с кого, за кого? Сега, макар и нашите герои да не били особено словоохотливи, Блажо бързо схванал каква е ситуацията. Разбрал я той и моментално – като видял, че тия двамата не са съвсем загубени, че има хляб в тях – ги взел под крилото си. Тука е моментът да уточним, че годината е 1978-а. По това време Блажо вече се е установил и утвърдил в Западна Европа, в разцвета на силите си е, на върха на професионалната си кариера, която, казано без заобикалки, се вихри в сферата на въоръжените обири, грабежите и взломванията. Предимно богаташки къщи в покрайнините на големи европейски градове, но също така – бижутерски магазини и банки. С други думи: престъпник от класа, осъществяващ дейност на високо равнище. Във всеки случай много над нивото на Зоран и Златко, които към оня момент изглеждат като – а де факто и са – най-обикновени кокошкари, джебчий, дълбоко провинциални несретници без класа и стил. Блажо се заема с тяхното възпитание и обучение, за кратко време успява да вдигне значително нивото им. Не може да се отрече – а и никой не го отрича – Блажо е много добър в занаята си. Няма човек в Европа, който да се занимава с тия неща и да не е чувал за него, той е истинска легенда в подземния свят. Славата му е свързана както с виртуозните му умения, така и с факта, че след почти всеки брилянтен удар го залавят по най-левашки начин. Кое то, естествено, говори за сериозни проблеми, свързани с късмета му. Като цяло странен късмет, своенравен, особен вид: по време на обирите е плътно до Блажо, дори може да се каже – пред него, проправя му пътя, подрежда фактическите обстоятелства по най-благоприятния начин, а когато деянието е извършено – рязко се отдръпва. Оттегля се късметът, а всички последици от това, то се знае, ги понася Блажо. Залавят го, осъждат го, вкарват го в

затвора. Обаче пък, като го вкарат в затвора, на късмета явно му става съвестно, завръща се по спешност да спасява положението. В резултат на това Блажо – независимо къде е заключен, колко строго охраняван е, колко е следен и наблюдаван – успява да избяга. До шест месеца успява да напусне всеки един затвор, в който е въдворен. Именно с тези бягства Блажо си спечелва най-голямата слава. Наречен е – и все още е наричан – Граф Монтенегро. По подобие на граф Монте Кристо, прочутия беглец, сещате се.

А всичките тия любопитни подробности, дето ви ги разказвам, аз ги научавам от Еро, моя голям брат и приятел, докато ние с него пътуваме към Санкт Гален, Швейцария. Надявам се, паметта ви е добре, не сте забравили, че ние работа има да вършим там. План имаме да изпълняваме, един балък да успиваме, едни милиони да прибираме. И точно тия трима хубавци – един сърбин, един хърватин и един църногорец – са хората, с които ще работим. Блажо, казва Еро, и в момента трябва да е в затвора, ама не е, навън е, в Санкт Гален е. Избягал? А, не, тоя път по изключение не е бягал, пуснали са го да си лежи присъдата в домашни условия. Как така са го пуснали да си я лежи в домашни условия? Аз нали не съм чувал за подобни екстри, не мога да го възприема. Така, обяснява Еро, има сериозни здравословни проблеми с бъбреците. Отказвали му бъбреците на Блажо, на диализа бил, трябвало да ходи два пъти седмично, пък в затвора нямало как това да стане, нямали такава машина. Нямали и излишни хора да го возят през ден до болницата, да му висят по седем-осем часа на главата, да го вардят да не избяга. Нещо, което предвид биографията и славата му било много логично и очаквано да се случи. Така че да си спестят резила, а и да демонстрират хуманно отношение, го пуснали да си стои вкъщи. Така или иначе: къде може да избяга Блажо, къде да иде и да се укрие. Той, ако остане една седмица, без да му изчистят кръвта, ще умре. Вързан е към машината, зависи от нея. С други думи: сигурни са копеленцата, че го държат здраво за топките – за бъбреците по-точно – че не може да им мръдне.

Това, което не знаят, е, че Блажо има план. Бил си намерил, моля ви се, бъбрек, даже два. В Индия ги бил намерил, а с тия

пари, дето ще ги изкараме от удара, ще ги купува. Всичко било уредено, индийците чакали, пазели му бъбреците си. И заради тия нетърпеливи индийци, заради бъбреците им Блажо толкова напира за тоя удар. По здравословни причини най-вече; здравословни и спешни. Да успее да направи удара преди, не дай си боже, да се гътне – това било целта.

Ама ти, предупреждава ме Еро, като се видим с Блажо, не го прави на въпрос, не му говори за болести и бъбреци, прави се, че нищо не знаеш, все едно нищо не съм ти казал. Да бе, разбира се, няма да го споменавам, то е ясно, че е чувствителен човекът на тема бъбреци. А с ония двамата галфони Златко и Зоран – продължава с инструкциите – в никакъв случай не говори за футбол, откачат, стават зверове направо. Няма бе, брат, аз от футбол не се интересувам, не ме вълнува, от какъв зор да им говоря.

Тоя разговор, да уточним, се води само три дена след като аз – спомнете си, надявам се – взех решение да участвам в удара на века. Не преувеличавам, много бях впечатлен – както от плана, така и от организацията. Щото едно е да измислиш гениален план, пък съвсем друго е и да го организираш. Страшна организация, казвам ви, всичко, което ни трябваше, беше подготвено предварително – Еро го беше подготвил лично – само отиваме и го вземаме. В Източен Берлин в една бивша фабрика едни големи ламаринени халета ги разделили на клетки – дават ги под наем на хората да си държат в тях каквото искат – там отиваме. Спираме пред една клетка, Еро отключва катинара, отваря вратите. А вътре, като видях вътре какво има, щях да падна – хем че бях подготвен. Една рулетка, дами и господа, голяма, професионална, колелото беше поне метър – метър и нещо в диаметър, красота и изящество. Страшна изработка, казвам ви, истинско произведение на изкуството, направо очите ти остават в това колело. От дърво, от махагон, полирано до съвършенство, гладко като стъкло, може да се оглеждаш в него, да се бръснеш, няма проблеми. Масата – и тя екстра качество. Огромна: три и половина на два метра. Тая маса, за рулетката, плюс още една за блекджек и още една – за покер. И те дървени, големи, красиви, внушителни. И тежки, всичко в тоя

склад тежеше много. Само колелото за рулетката примерно беше минимум стотина килограма. За масата – да не говорим, щеше да ми скъса жилите, хем че я разглобихме, за да може да влезе в буса; един бус „Форд Транзит“ бяхме наели. Целия го напълнихме – рулетки, покери, блекджекове. Маси, столове, два метални куфара с чипове. Карти, зарчета, топчета – истински, от слонова кост, не пластмасови – и всякакви други предмети и аксесоари, необходими за отварянето на едно скромно по размери, но много елегантно и изискано казино. Щото, предполагам, вече сте се сетили, това беше планът – да натоварим всичко, да отидем в Санкт Гален и да отворим казино там. Нелегално казино, работещо само за един клиент. За нашия човек, големия бизнесмен, лихтенщайнския милиардер, известен още като най-болния и най-богат комарджия в цяла Европа. Господин Андре еди-кой си, накратко – Андрето.

И тая подготовка за удара на века, тя е започнала още от предишното избухване на Андрето, от оня злополучен няколкоседмичен воаяж – от държава на държава, от казино на казино – завършил драматично в някаква азиатска психиатрия близо до Макао. Еро и Блажо са си чакали момента почти цяла година, чакали са търпеливо следващия неудържим и неизбежен пристъп на Андрето. Щото, както знаем, хазартът е болест, рано или късно следващият пристъп идва. Даже и със значителните пречки, поставени пред нашия балък – забраната да припарва до казино, споразуменията с всеки от борда на директорите на компанията му – пределно ясно е, че в някой момент ангелът му няма да издържи, ще се изкуши, ще се поддаде, ще се плъзне по наклонената плоскост. И понеже всички предишни комарджийски воаяжи започвали – по чисто логистични причини – от Санкт Гален, разположен на самата граница с Лихтенщайн, Блажо и Еро решили, че най-вероятно и следващият ще тръгне оттам. Блажо започнал подготовката в Санкт Гален, а Еро поел ангажимента да намери всичко необходимо за оборудването на едно казино. И нали му е такъв характерът, най-доброто иска, цяла Европа обикаля да търси. Първо намерил рулетката, точно такава, каквато искал. В Антверпен, в един антиквариат, при някакъв арменец, дето раз-

правял, че е братовчед на Шарл Азнавур, певеца, там я намерил. Била правена в началото на века, така му обяснил арменецът, и до седемдесетте години съвсем успешно си работила в казино „Монте Карло“. След това рулетката била бракувана, колелото леко се било изметнало, нещо подобно – арменецът не знаел със сигурност. Еро взел рулетката, намерил и човек, голям специалист – по препоръка на арменеца – който не само възстановил колелото, ами и направил необходимите за целите ни промени по него.

После Еро купил масата – на един аукцион в Кьолн ходил специално – много хубава маса, специална, за френска рулетка, тя била предпочитана от Андрето. Трябвало да спре нашият дотук, не е като да не се бил охарчил бая, ама нещо го човърка – нали сега му е паднало да прави казино в тоя живот, иска му се да го направи като хората. Нищо, вика, че е само за един човек, аз за мене си го правя, за мой кеф. И купил другите маси – за покера и за блекджека.

А докато Еро пазарува казино артикули, она, църногорецът Блажо, подготвя терена в Санкт Гален. Намерил, моля ви се, някакво страшно шале в планината, до Боденското езеро, на самия бряг. Закътано, луксозно до безобразие, идеално както да приюти едно казино, така и да осигури подслон, храна и напитки за достатъчно дълъг период от време на неколцина души.

Идеята била, като го вкарат балъка вътре, на него изобщо да не му хрумне да си тръгне, през ум да не му мине подобна глупост. Да загуби напълно представа за време и пространство, да потъне напълно в света на порока си, да му се отдаде изцяло тялом и духом, да засити потисканите дълго време нужди и желания. Ще вземем от него толкова, колкото може да вземем – размечтава се Еро – ще го поддържа до тогава, докато може да играе, а като рухне физически или психически – което първо настъпи – и спре да пуска, ще го оставим да си ходи по живо, по здраво. Пък ако случайно не е в състояние да си тръгне по живо, по здраво – и в Швейцария има психиатрични клиники, не е като да няма. Обаче – казва – психото е най-лошият вариант, който трябва да избегнем, щото това може и да е еднократен удар, нали, но може и да

се превърне в началото на едно добро приятелство, в което всеки дава според възможностите и получава според потребностите си.

Много се беше запалил Еро по този проект, големи надежди възлагаше на него, през целия път не млъкна. Стигнахме в Санкт Гален привечер, слънцето още не се беше скрило, успях да видя малко от него през прозореца на буса. Малко градче като цяло, много чисто, много хубаво, много подредено. И хората едни изтупани, нищо общо с шаренията на Берлин – мъжете с костюми, жените – с тоалети разни се разкарват. Чантички, кучета – ама не някакви декоративни породи, ами големи песове. Фасони и снобария отвсякъде. Ама то за тая класа, за това високо ниво, дето го демонстрират, си има обяснение, причина – парите. Тука според Еро имало десетки банки, централите на много от най-големите швейцарски банки били точно тука, в Санкт Гален. Тука – вика – са тайните сметки на хора, дето ние и не подозираме, че съществуват, ама те си съществуват и парите им управляват света. Който си ги има тия пари, брат, който трепери над тях, той да им бере грижата. Така е – съгласява се, нас ни интересуват парите на Андрето, те са нашата цел.

И заради това, заради нашата цел ние, вместо традиционно да се забием в някой мотел – не че такива се мяркат наоколо – паркираме форда пред най-баровския хотел в града, там, където беше отседнал и Андрето. Тука, на място, трябваше да осъществим контакт с него и да му подхвърлим кукичката със стръвта – такъв беше планът. За целта Еро щеше отново да влезе в образа на Реджеп бей със златата, само че в малко по-грандоманска версия, подходяща за случая. Щеше да се представи за голям търговец на злато и диаманти от Истанбул. Бохем по душа, с хазартна натура, който знае за съществуването на частно и изискано казино, чийто достъп – както може да се очаква – е ограничен. Но разбира се, бай ви Реджеп бей, предвид добрите си контакти в някои среди и отличната си репутация, би могъл да гарантира за своите приятели и да им уреди достъп до това мистериозно казино.

Десет минути ми трябват с този балък, брат – пали се Еро – да пием по едно с него на бара, знам много добре какво да гово-

ря, как да го подхлъзна. Сто пъти съм го репетирил тоя разговор, вече нямам търпение да се случи реално. Само веднъж – вика – да му погледна в очите, да му видя душата – и е мой завинаги. Та заради това – за да може Еро да му погледне в очите и душата на балъка – ние отиваме в тоя хотел; хотел „Айнщайн“, така се казваше.

Там, ако трябва да сме честни, малко се посмутиха, като ни видяха с тоя „Форд Транзит“ – пък и ние баш пред вратата го спряхме, без малко да сгазим пиколото – помислиха си, че сме някакви си майстори, дето ги били чакали, ама за другия ден; плочкаджии ли, жичкаджии ли, не можах да разбера точно.

Схванаха най-накрая, че не сме майстори, ами гости на хотела, и ни насочиха към паркинга. Двайсет и пет франка за двајсет и четири часа струваше тоя паркинг, смятайте стаята колко беше. По-добре да не ви казвам какви пари дадохме за нея, нищо че от най-евтиния модел взехме – сърцето ме заболя. Щото аз мога да харча много безразсъдно някой път, забелязали сте, ама харча за неща, дето ми доставят удоволствие, дето ми остава нещо след тях, следа в живота. Пък от тая хотелска стая – а и от която и да е хотелска стая – какво ще ми остане на мене, каква следа в живота? Кой е тоя идиот, дето помни как е изглеждала еди-коя си хотелска стая? Колко е бил удобен креватът, пък мокетът колко дебел е бил, в банята какви шампоанчета е имало. Пълни глупости, ако ме питате, ама нали Андрето е тука, трябва да се навъртаме покрай него.

Та настанихме се като бейове в хотел „Айнщайн“ с Еро, преспахме без никакви особени произшествия, а на другия ден първо мероприятие: среща на отбора, на славната ни балканска формация. И къде е тая първа среща, това е важно да се уточни: в един социален клуб, дето е за тия от бивша Югославия – за пострадалите от войните. Сега, Блажо на война не е ходил, той, откакто е дошъл в Западна Европа, в родината не се е връщал, ама ония двамата, Златко и Зоран, те се прибрали – да себият. Ако трябва с един конкретен пример да се опишат всички войни в Югославия, то това е техният пример. Златко и Зоран, дето кажи-речи цял живот повече от братя са били, като сиамски близнаци са били,

заедно от тевеута са бягали, под седалките на влака са лежали, под мостовите са спали – на война отиват, един срещу друг се изправят. Необяснимо на пръв поглед, ама като ти засвирят по патриотичната струна, като ти влезнат тия брѣмбари в главата, като се разбрѣмчат – всичко ти се разбѣлниква. Нищо не може да направиш, това нещо е по-силно от тебе, от здравия ти разум. Първо Златко, хърватинѣт, той се поддал на патриотизма, гледал Франю Туджман по телевизията. Така и така, рекѣл Франю Туджман, призовавам цялото население да се мобилизира и отбранява срещу сръбския империализѣм. И Златко, като чул тоя призив, сърцето му се разтуптяло, изпълнило се с омраза към сръбския империализѣм и сръбите като цяло. И айде – събира си багажа, заминава да се бие, да защитава земята и честта хърватска. Хората бягат оттам, бягат от ужасите на войната, търсят начин да се измѣкнат, домовете си изоставят, животите си спасяват – той се връща, моля ви се. Напълно нелогични действия, ама като не си много наясно какво точно се случва, като не са ти свистели куршуми покрай ушите, като не си виждал как снаряди помитат къщи, като не си виждал трупове по улицата и осакатени хора, на тебе морето ти е до коленете. Като ти се замае главата от патриотизѣм, целият ти здрав разум напълно изфирясва, почваш да си мислиш, че кой знае каква работа ще свършиш, като се върнеш. Тия процеси, трябва да отбележим, протичат не само в Златковата глава. Другият, Зоран, да не остане назад, върнал се и той да се бие. Без много-много да се замисли какво ще намери там, в несѣществуващата вече Югославия, и как то евентуално ще се отрази на психиката и физиката му. Важното било усташите да се спрат, тия фашисти и предатели.

Може да се каже, че ако бягството им на Запад било свързано с излишѣк на мозѣчно вещество, то завръщането им обратно се дължало на липсата на такова. Грешка, която и двамата бързо осъзнали, но тѣй като цялата работа била въпрос на чест, не можели току-така да се отметнат, да подвият опашка и да хванат позорно обратния път. Златко се сражавал първоначално срещу сръбите, а после малко и с бошняците се побил, но в крайна смет-

ка, когато се подписало споразумението в началото на деветдесет и четвърта, преценил, че е отделил достатъчно от живота си на войната; върнал се обратно. Няколко месеца по-късно се завръща и Зоран. В доста окаяно състояние – той, за съжаление, имал нещастieto да прекара повече от година като военнопленник.

Блажо – кой друг – за втори път ги взема под крилото си, връща ги обратно в бизнеса и донякъде успява да възстанови физическото и психическото им състояние. Искам да кажа, че към момента, в който се срещаме с тях в тоя социален клуб, те изглеждат по-скоро като нормални хора, с които можеш да се разминеш по улицата, без да ти направят впечатление. Стига, разбира се, да не се впечатляваш от стокилограмови татуирани балканци с рунтави бради. Приличат си, като две капки вода са тия двамата, сръбинът и хърватинът. Единствената им разлика – те сигурно имат и други, но на пръв поглед това се забелязва – брадата на хърватина Златко е по-светла, почти руса.

Първоначално са само двамата, Блажо пристига десетина минути по-късно, докарват го до клуба с една линейка, директно от диализния център. По един червен анцуг го докарват, с гумени чехли и една найлонова торбичка от „Била“ в ръка. Прегръщат се с Еро като стари приятели, разменят по няколко думи, Еро му говори на сръбски, той – на турски. Явно демонстрация на взаимно уважение. После Блажо се втренчва в мене: тоя ли – пита – е тоят човек? Тоя, потвърждава му Еро. Блажо кимва с глава, повече въпроси няма, това, че съм човек на Еро и той гарантира за мене, е напълно достатъчно.

Сядаме всички на една маса, като тука е добре да уточним, че в тоя клуб ние не сме сами. Към момента, когато се събираме всички, има поне двајсет души освен нас. Едни играят табла, други шах, трети карти. Пият кафета, чайове, сокове – има нещо като бюфет на самообслужване. Съвсем спокойна и непретенциозна обстановка, като в пенсионерски клуб, само дето хората тук са сравнително млади. Някои от тях са инвалиди – на един му липсва ръка, на друг крак. Повечето обаче поне външно изглеждат цели и здрави. Тука – обявява Блажо изведнъж – ще правим казиното! Тука – подскача Еро – как така тука бе, куме?! Нали

място беше намерил? Вила, луксозна, до езерото – припомня му. Бях – съгласява се Блажо, ама нещата се осраха, ситуацията се промени генерално. Вдига си крачола на анцуга, левия, а там, на глезена му – гривна, черна, някаква лампичка на нея мига в зелено. Гривна за проследяване, обяснява, няма мърдане, аркадаш. Тука, тоя клуб, и центърът за диализа били единствените места, където можел да ходи, когато излиза от вкъщи. И то не всеки ден, когато си иска – както някой наивно може да си помисли – ами по график, много строг. Мръдне ли някъде встрани или пък извън графика, това нещо сигнализира. Директно в полицията пищи, патрулката довтасва, слагат му белезниците и го връщат в затвора – така поне му били обяснили, като му го закопчавали това за крака. Тия те будалкат бе, куме – казва му Еро – аз такова нещо само по американските филми съм виждал, не може да бъде пък баш тъй, сигурно си правят експерименти с тебе, работят те нещо. Блажо го поглежда изпод вежди: може и да ме будалкат, вика, може и да ме работят, ама ти, аркадаш, ако беше на мое място, щеше ли да поемеш риска? Еро замълчава. Има и добра новина – продължава Блажо – одобриха ме за работа в библиотеката, три пъти седмично по четири часа. Библиотеката, дето ходи Андре-то, там ли? Там, отговаря Блажо, аз миналата година цялата в тая библиотека бачках, много е хубаво, най-добрата работа, на която можеш да се уредиш в затвора. Махнах се, казва, по лични причини, ама сега, като се налага, писах молби, пуснах малко връзки тук и там – върнаха ме. Ама ти, Блаже, включва се Златко, хърватинът – ти още не си им казал най-важното. Какво да им кажа, чуди се Блажо, какво още трябва да им кажа? Златко се почуква с пръст по главата. Блажо продължава да го гледа неразбиращо, все още не схваща. Тогава другият, сърбинът, също се включва в жестомимичните обяснения – прокаква пръсти по главата си, все едно си разресва косата с гребен; ама нито гребен има в ръката, нито коса на главата.

А, да бе, сеща се Блажо, да бе. Бърка в найлоновата торбичка, рови малко в нея, изкарва някаква перука, ухилва се и си я слага на главата. С което в общи линии добива вид на абсолютен психопат. Тая перука, разбирате ли, тя не е някаква нормална, ами

олицетворява оня тип прическа, дето ние едно време наричахме „на кастрон“ – теоретично някой ти нахлупва паница на главата и изрязва по нея с ножицата. При това перуката на Блажо е с черен дебел и лъскав косъм – все едно е сложил на главата си жив бобър или самур. В „Стар Трек“ – в Австралия го даваха по телевизията тоя сериал – имаше един подобен герой, някакъв извънземен калъф.

Съвсем обяснимо при тая гледка ние двамата с Еро загубваме ума и дума. Споглеждаме се, за да се убедим, че и двамата в тоя момент си мислим едно и също. А именно: че Блажо е превъртял. Дали заради многобройните посещения на всевъзможни изправителни институции, дали заради болести и хемодиализи, ама не изглежда добре психически – поне такова е впечатлението, с което оставаме ние двамата.

Шта я ово бе, куме, пита го кротко Еро. Дегизировка бе, аркадаш, отвръща му бодро Блажо, не е ли явно? Ония двамата, Зоран и Златко, се подхилват. Прилича, казва единият, като братя са. Не като братя, допълва го другият – като близнаци, еднояйчни, от един баща; от едното му яйце, ха-ха-ха.

На кого прилича – питам. Блажо вади едно списание от торбичката си и го слага тържествено на масата. Списанието е френско, на корицата му има снимка на мъж, който наистина прилича на него. Много прилича: очите, бузите, носът, устата и най-вече прическата; едно към едно, заклевам се. Кой е тоя бе, твой брат близнак ли е – чуди се Еро. Не, отвръща му Блажо, не е мой брат близнак, това е принц еди-кой си, крал на Монтенегро. Граф Монтенегро, казва, се издига до принц Монтенегро, схващате ли? Не схващаме. Принцът, обявява, ще е примамката. Чакай, чакай, чакай – не може да повярва Еро. Как така бе, куме? Нали щяхме да играем номера с Реджеп бей? Мани го тоя Реджеп бей, аркадаш. Как така да го махам!? Аз за какво ги нося тия костюми, тия злата, за какво репетирам като откачен?! Не бе, не ме разбра – ти си играй Реджеп бей, на тебе никой не ти пречи, много хубаво си го играеш. Ама, казва, Андрето на Реджеп бей няма да клъвне, аркадаш, гаранция. Него, казва, пари и злата не го впечатляват,

това са балкански пинизи, не вървят тука. Еро мълчи, напълно вбесен е вече, оная вена му излязла на челото и пулсира. Андрето, продължава Блажо, аз много добре го познавам, голяма слабост ми е той на мене, знаеш, нали? Еро му кимва – което е истина, истина е, не може да се отрече. Проучил съм го, продължава Блажо, и съм убеден, че съм разкрил най-голямата му болка. Ти знаеш ли коя е най-голямата му болка? Еро вдига рамене. Най-голямата му болка, казва Блажо, е, че не го приемат в аристократичните кръгове на Европа. Че въпреки всичките му мангизи, връзки и възможности не пее в хора на висшето общество. Скоро, обяснява, го разбрах това нещо, че то е другата му мания, другата му болест освен рулетката. Вие, пита, знаете ли какви пари е потрошил преди два месеца, за да присъства на едно събитие, посветено на ориза басмати и организирано от принца на Лихтенщайн? Който, уточнява, защото е видял, че вече сме съвсем объркани, освен че е принц, от миналата година държи и патента за производство на ориз басмати в Западното полукълбо. С други думи: ако някой американски селянин реши да си засади нивата с ориз басмати – плаща на принца за това удоволствие. Добре, хубаво, Блажо, разбираме, ама каква връзка аджеба има този ориз с нашата работа – чудим се. Никаква, вдига рамене Блажо, освен че нашето момче си е платило точно един милион швейцарски франка, за да присъства на дегустационна вечеря, съдържаща основно двацет и два вида дългозърнести оризи, приготвени както по традиционни рецепти, така и с помощта на модерни технологии. Сега, не че не се случва всичко в този прокълнат свят, идиоти всякакви има сред богатшите, извратенци има пълни, ама не ми се вярва нашият човек да ги е дал тия пари само да се набуха с ориз като попско чадло на Задушница. Платил си е човекът да прекара няколко часа в компанията на принцове, графове, барони, баронеси и всякаква друга папlach от този сорт. Да им види мутрите отблизо, да се отърка в тях – така смятам поне аз. И пита: ти, аркадаш, как мислиш, дали, ако му се падне на Андрето възможността съвсем безплатно да осъществи тет-а-тет контакт с един истински принц – дали не би подскочил от щастие? Дали не би примрял от възторг? Дали

не би отворил сърцето и душата си? Добре де, ама той как ще те разпознае, че си кралска особа – тоя въпрос го задавам аз – как така ще се сети от само себе си? Ти ли ще му кажеш, табелка ли ще си закачиш на ревера, корона на главата ли си ще сложиш? Щото, извинявай, не искам да те засегна по линия на родината, господин Блажо, по църногорска линия да те засегна, ама едва ли тоя принц е много известен сред широката европейска обществено-ност. Аз, казва спокойно Блажо, след като мисли около пет секунди, и корона мога да си сложа на главата, и чалма да навия на оная си работа, ако се наложи, не ме подценявай ти мене. Мога и да му кажа, разбира се, да му се представя официално, знам как точно се правят тия неща, ама ще е много по-добре той да ме разпознае, той да подходи към мене, не аз към него. Знаете, момчета, точно вас ли да ви уча – когато балъкът си мисли, че действа по собствена воля, когато си мисли, че държи действието в свои ръце, работата е в кърпа вързана. Та да си дойдем на думата – продължава – това ще е ваша работа. Когато Андреето ме види в библиотеката, той трябва да е наясно с моята самоличност. От пръв поглед да ме разпознае, да не ми се налага да му обяснявам кой съм, що съм. Вие, казва, трябва да сте го подготвили.

Ние се споглеждаме. Чакай бе, Блажо, казва Еро, какво става, нали планът беше друг? Друг беше, съгласява се, по план на тия години трябваше отдавна да съм се пенсионирам с няколко милиона зад гърба и да клатя курвите. Това ми беше планът, ама сега стоя тука, в тоя мизерен клуб, с гривна на крака и се занимавам с някакви лихтенщайнски убитащи. Мислите ли, че ми е много приятно, че ми е на мене това мечтата? Ние мълчим, какво да му кажем. Не искам кой знае колко от вас – продължава. Само ей това списание – почуква с показалец по гланцираното чело на църногорския принц – трябва някак да попадне в ползрението на нашия човек, да му грабне вниманието, да му влезне в главата тая картинка, тая физиономия, да му се запечата в съзнанието. Разбирате ме, нали. Ние с Еро мълчим. Чиста психология, почуква се по главата Блажо. Блаже е карал курсове по психология – обажда се сърбинът – в затвора. А Блажо: аз, казва, мога и някой друг да потърся да свърши